

Konzervativní hodnotová orientace a její vliv na důvěru v parlament v České republice

1. Úvod a teoretické zakotvení

Důvěra v parlament je klíčovým ukazatelem stability demokratických institucí a je úzce spojena s hodnotovou orientací jednotlivce. Podle teorie postmaterialismu (Inglehart, 1977) mají lidé s liberálnějšími postoji, například k právům LGBT, potratům nebo genderové rovnosti, tendenci více důvěřovat parlamentu, protože sdílejí jeho hodnoty. Naopak konzervativně orientovaní jedinci, kteří se staví proti těmto otázkám, vnímají parlament jako nositele „cizích“ hodnot a důvěřují mu méně (Inglehart & Norris, 2019).

Tento kulturní konflikt dnes silně ovlivňuje vztah občanů k politickému systému (Kitschelt, 1994). Postoje k sociálně-kulturním otázkám, jako jsou práva sexuálních menšin nebo potraty, mohou významně ovlivnit vnímání legitimacy parlamentu. Liberálně orientovaní lidé mohou považovat parlament za legitimního reprezentanta svých hodnot, zatímco konzervativci tento orgán často vnímají jako nesouladný s jejich názory.

Cílem tohoto výzkumu je zjistit, zda a jak lze na základě postojů k těmto sociálně-kulturním tématům predikovat důvěru v parlament. Pomocí ROC analýzy bude ověřeno, jak hodnotová orientace ovlivňuje míru důvěry v tuto klíčovou instituci.

2. Data¹

Tento výzkum využívá data z *International Social Survey Programme (ISSP)*, konkrétně z modulu *Náboženství (Religion IV)* sbíraného v roce 2018. *ISSP* je dlouhodobý program mezinárodní spolupráce, který od roku 1985 každoročně provádí srovnávací sociální výzkumy na různá témata v mnoha zemích po celém světě. Data z *ISSP* jsou veřejně dostupná a představují cenný zdroj pro analýzu globálních sociálních trendů v oblasti náboženství.

¹ Data byla získána z oficiální portálu ISSP: <https://www.gesis.org/en/home>

3. Metoda

Byla použita ROC analýza s cílem zjistit, zda postoje k vybraným sociálně-kulturním otázkám (např. LGBT práva, potraty, genderové role) dokážou predikovat důvěru v parlament. Pro tento účel byla hlavní proměnná „důvěra v parlament“ rozdělena na binární kategorii. Výsledkem analýzy je ROC křivka a hodnota AUC, která ukazuje, jak dobře model rozlišuje mezi různými úrovněmi důvěry v parlament.

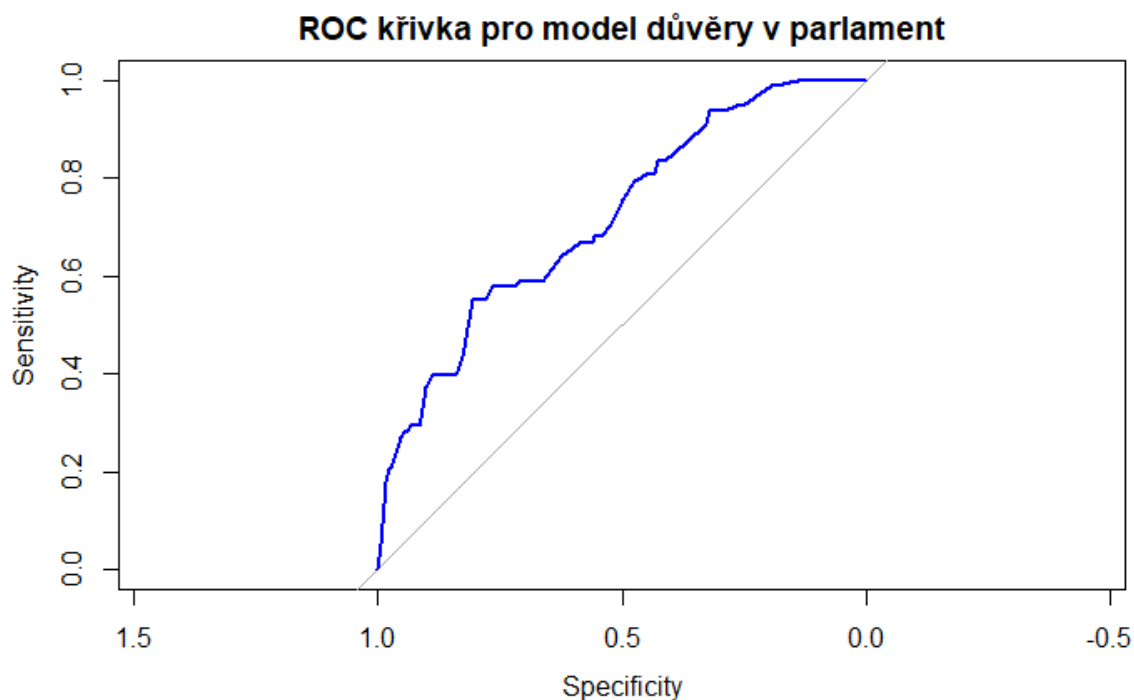
4. Popis proměnných

Pro účely tohoto výzkumu byly z datasetu vybrány následující proměnné:

- *Důvěra v parlament* — Míra důvěry v parlament byla rozdělena na binární kategorii:
 - 1 = důvěra (hodnoty 1 a 2)
 - 0 = malá/nedůvěra (hodnoty 4 a 5)
 - Tato proměnná byla použita jako závislá proměnná pro predikci důvěry v parlament.
- *Postoj ke stejnopohlavním párům* — Hodnota 1 = vždy špatně, 4 = nikdy špatně, přičemž hodnoty mezi těmito krajnostmi ukazují na míru tolerance.
- *Postoj k potratům* — Postoj k interrupcím z ekonomických důvodů. Hodnota 1 = vždy špatně, 4 = nikdy špatně, hodnoty mezi těmito krajnostmi indikují postoj k interrupcím v konkrétní situaci.
- *Postoj k genderovým rolím* — Náзор na tradiční genderové role ve společnosti, např. role muže a ženy v rodině. Hodnota 1 = silně souhlasím, 5 = silně nesouhlasím, což ukazuje míru souhlasu s tradičními genderovými normami.

5. Výsledky

Výsledná hodnota AUC je 0,7195, což naznačuje středně silnou predikční schopnost modelu. To znamená, že model má poměrně dobrou schopnost rozlišovat mezi respondenty s vysokou a nízkou důvěrou v parlament. AUC hodnota blízká 0,7 ukazuje, že postoj k sociálně-kulturním otázkám, jako jsou postoje k LGBT právům, potratům a genderovým rolím, má určitou schopnost predikovat důvěru v parlament.

Výsledky logistické regrese ukazují, že všechny tři nezávislé proměnné (Stejnopohlavní páry, Potraty z ekonomických důvodů, Genderové role) jsou statisticky významné:

Proměnná	Koeficient (β)	Hodnota p
Stejnopohlavní páry	-0,3093	0,0076
Potraty ekonomické důvody	-0,5266	0,000065
Genderové role	-0,3298	0,0059

6. Závěr

Výsledná hodnota AUC je 0,7195, což naznačuje střední predikční sílu modelu – tedy schopnost správně odlišit jednotlivce s vysokou a nízkou důvěrou v parlament. Tento výsledek ukazuje, že postoje k sociálně-kulturním otázkám mají významný, ale ne zcela silný vliv na důvěru v parlament v tomto souboru dat. Je tedy pravděpodobné, že důvěru v parlament ovlivňuje širší spektrum postojů, včetně názorů na ekonomiku, politické instituce nebo další sociální otázky, které by mohly posílit predikční sílu modelu.

Bibliografie:

1. GESIS – Leibniz Institute for the Social Sciences. (n.d.). *Home*. GESIS – Leibniz Institute for the Social Sciences. Dostupné z <https://www.gesis.org/en/home>
2. Inglehart, R. (1977). *The Silent Revolution*. Princeton University Press.
3. Inglehart, R., & Norris, P. (2019). *Cultural Backlash*. Cambridge University Press.
4. Kitschelt, H. (1994). *The Transformation of European Social Democracy*. Cambridge University Press.